

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 මතය

ලංකා ගවර්මන්ට ඉන්ෆොමේෂන් ඉන්ෆ්‍රාස්ට්‍රක්චර් (ප්‍රයිවට්) ලිමිටඩ් සමාගමේ 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීරණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ ප්‍රමාණාත්මක ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අදාළ තොරතුරු ද ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන් වලින් සමන්විත 2024 දෙසැම්බර් දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2024 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 මතය සඳහා පදනම

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රතිපත්තිවලට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රතිපත්ති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම්

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරිත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි.

2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විෂය පථය

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතිකවීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සැමවිටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මත භරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාළත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,

- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,
- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 සංවිධානයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2022 නොවැම්බර් 15 වන දින පැවති මව් සමාගමේ (ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සිය (පුද්ගලික) සමාගම අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමේදී සමාගම් පනතේ 242 වගන්තියට අනුව සමාගම ශ්‍රී ලංකා තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සිය (පුද්ගලික) සමාගම සමඟ ඒකාබද්ධ කිරීමට අනුමැතිය ලබා දී තිබුණද, එය සම්පූර්ණ කර නොතිබුණි.	සමාගම නිරීක්ෂණ පිළිගන්නා බවත්, අවශ්‍ය ව්‍යවස්ථාපිත අවශ්‍යතා, විගණනය කරන ලද මූල්‍ය ගිණුම් අවසන් කිරීමෙන් පසු කපා හැරීම ආරම්භ කිරීමට හැකි වන බවත් ප්‍රකාශ කරන ලදී.	කළමනාකරණ තීරණ අනුගමනය කළ යුතුය.

1.6 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, අනුකූල නොවීම රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
---	------------------------------	----------

අ) 2007 අංක 7 දරන සමාගම් පනතේ

(i) 116(1) වගන්තිය	සමාගම විසින් සියලුම කොටස් හිමියන්ගේ සහ පූර්ව වර්ෂ 10 ක් තුළ පැවැත් වූ සියලු අධ්‍යක්ෂකවරුන්ගේ රැස්වීම්වල රැස්වීම් සටහන් තබා ගත යුතුය. කෙසේවෙතත්, සමාගම විසින් ඒ අනුව කටයුතු කර නැත.	මෙම අනුකූලතාවයට මූලික වශයෙන් හේතුවූයේ සමාගම් ලේකම්වරයා විසින් තම ව්‍යවස්ථාපිත වගකීම් ඉටු කිරීමට අපොහොසත් වීම බව දක්වා තිබුණි.	සමාගම් පනතට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.
(ii) 131(1) සහ (2) වගන්තිය	කොටස් හිමියන්ගේ වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම් පැවැත්වීමෙන් පසු වැඩකරන දින 30 ක් තුළ වාර්ෂික වාර්තාව සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර් වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතුය. කෙසේවෙතත්, 2012 වර්ෂයේ සිට වාර්ෂික වාර්තා සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර් වෙත ඉදිරිපත් කර නොතිබුණි.	මෙම ගැටළු විසඳීම සඳහා නිවැරදි කිරීමේ පියවර ක්‍රියාත්මක කිරීමේ ක්‍රියාවලියේ දැනට යෙදී සිටී. කල් ඉකුත් වූ සියලුම ව්‍යවස්ථාපිත බැඳීම් ක්‍රමානුකූලව සමාලෝචනය කෙරෙන අතර නුදුරු අනාගතයේදී යාවත්කාලීන කරනු ඇත.	සමාගම් පනතට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.

(iii) 223(3) (ඇ) වගන්තිය	සමාගමේ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ හෝ ලේකම්වරුන්ගේ වෙනස්වීම්, එම වෙනස් වීම් දින සිට වැඩ කරන දින 20ක් ඇතුළත සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර් වෙත භාර දිය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, 2019 ජුනි 19 දිනෙන් පසු අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ සිදු වූ වෙනස්වීම් සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා සමඟ ලියාපදිංචි කර නොතිබුණි.	නියමිත කාල රාමුව තුළ අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලයේ වෙනස්වීම් පිළිබඳව සමාගම් රෙජිස්ට්‍රාර්වරයා යාවත්කාලීන නොකිරීමේ ප්‍රමාදදෝෂය ඔවුන් පිළිගන්නා බව ප්‍රකාශ කර තිබුණි.	සමාගම් පනතට අනුව කටයුතු කළ යුතුය.
ආ) සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ 26 (අ) වගන්තිය	වගන්තියට අනුව, අධ්‍යක්ෂවරුන් සංඛ්‍යාව තුනකට (3) නොඅඩු විය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, සමාගම විසින් අධ්‍යක්ෂවරුන් දෙදෙනෙකු පමණක් පත් කර තිබුණි.	සමාගම එහි සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියට අනුකූල නොවීම පිළිගනී.	සමාගමේ සාංගමික ව්‍යවස්ථාවලියේ වගන්තියට අනුකූල විය යුතුය.
ඇ) 2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛ අංක 01/2021.	(i) මාර්ගෝපදේශයේ 2.2.2 වගන්තිය	සමාගමේ සභාපතිවරයා විසින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීම් නීතිපතා (අවම වශයෙන් මාසයකට වරක්) පවත්වන බවට සහතික විය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ සමාගම විසින් පවත්වා ඇත්තේ එක් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩල රැස්වීමක් පමණි.	නිරීක්ෂණය පිළිගන්නා ලද අතර යහපාලන පිළිවෙත් පවත්වා ගැනීමට සහ අනාගතයේදී එවැනි අඩුපාඩු වළක්වා ගැනීමට පියවර ගන්නා බව දක්වා තිබුණි.
(ii) මාර්ගෝපදේශයේ 2.3 වගන්තිය	වක්‍රලේඛයට අනුකූලව සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා අයවැය සකස් කර නොතිබුණි.	LGII තවදුරටත් ක්‍රියාකාරී ආයතනයක් ලෙස ක්‍රියා කිරීමට අදහස් නොකරන අතර 2024 දී LGII සඳහා එවැනි මෙහෙයුම් සැලසුම් කර නොමැත.	කළමනාකරණ තීරණ අනුගමනය කළ යුතුය.
ඇ) 2010 දෙසැම්බර් 14 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර චක්‍රලේඛ අංක 55. 15 පරිච්ඡේදය	වක්‍රලේඛයට අනුව විගණන හා කළමනාකරණ කමිටු රැස්වීම් අවම වශයෙන් මාස තුනකට වරක්වත් පැවැත්විය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, ඒ අනුව කටයුතුකර නොතිබුණි.	LGII හි කාර්යයන් ICTA හි ඩිජිටල් සේවා අංශයට මාරු කර ඇති අතර, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙස කපා හැරීමට තීරණයකර ඇති බැවින්, එවැනි රැස්වීම් කිසිවක් පවත්වා නොමැත.	වක්‍රලේඛයට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය

2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. 44,203,776 ක උපයෝජනවලින් වූ අතර ඊට අනුරූප ඉකුත් වර්ෂයේ අතිරික්තය රු.5,078,752 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු. 49,282,528 ක පිරිහීමක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම පිරිහීමට ICTA (මව සමාගම) සමාගමෙන් අයවියයුතු වටිනාකම කපාහැරීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

3. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

3.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
2021 නොවැම්බර් 16 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යවසාය චක්‍රලේඛ අංක 01/2021 හි මෙහෙයුම් අත්පොතෙහි 6.6 පරිච්ඡේදයට අනුව, මූල්‍ය වර්ෂය අවසන් වීමෙන් පසු දින හැටක් (60) ඇතුළත වාර්ෂික වාර්තාව සහ ගිණුම් කෙටුම්පත් විගණකාධිපති වෙත භාර දිය යුතුය. කෙසේ වෙතත්, සමාගම 2025 ජුනි 19 වන දින සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා මූල්‍ය ප්‍රකාශන ඉදිරිපත් කර තිබුණි.	නිරීක්ෂණය පිළිගෙන තිබුණි.	චක්‍රලේඛයට අනුකූලව කටයුතු කළ යුතුය.